

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi

Čoahkkingirji 01/11

Ávjuvárgaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Áigi: 22.02.-24.02.11
Báiki: Kárášjohka

Áššelistu

Áššenr.	Áššenamahus
001/11	Evttohus 2011 eanadoallošiehtadallamiidda
002/11	Váiddaorgána ásaheapmi doarjjaáššiid várás

Sajis

Jodiheaddji Toril Bakken Kåven, Nordkalottfolket (NKF)
Nubbinjodiheaddji Geir Tommy Pedersen, Norgga sámiiid riikkasearvi (NSR)
Lahttu Heidi P. Greiner Haaker, Bargiiddbellodaga sámédiggejoavku (Bb)
Lahttu Margit Eli Anti Oskal, Bargiiddbellodaga sámédiggejoavku (Bb)
Lahttu Knut Store, Bargiiddbellodaga sámédiggejoavku (Bb)
Lahttu Skjalg Jensen, Bargiiddbellodaga sámédiggejoavku (Bb)
Lahttu Inga-Lill Sundset, Bargiiddbellodaga sámédiggejoavku (Bb)
Lahttu Randi Skum, Norgga sámiiid riikkasearvi (NSR)
Lahttu Mathis Nilsen Eira, Norgga sámiiid riikkasearvi (NSR)
Lahttu Gunn-Britt Retter, Norgga sámiiid riikkasearvi/Sámeálbmot bellodat (NSR/Sáb)
Lahttu Per A. Bæhr, Johttisápmelaččaid listu (JsL)
Lahttu Olaf Eliassen, Árja
Lahttu Aud Marthinsen, Ovddádusbellodat

Virgelobit

Margit Eli A. Oskal, Bargiiddbellodaga sámédiggejoavku (Bb)
Toril Bakken Kåven Nordkalottfolket (NKF) 21.-22.02.11
Randi A. Skum, Norgga sámiiid riikkasearvi (NSR)
Aud Martinsen, Ovddádusbellodat virgelohpi 24.02.11 dii 10.00 rájes

Hálddahas

Čállin: Siv Marit Romsdal Eira

Áššejodiheaddji ja suoivaáššjodiheaddi:

010/11 Evttohus 2011 eanadoallošiehtadallamiidda:
Áššejodiheaddji: Olaf Eliassen
Suoivaáššjodiheaddji: Geir Tommy Pedersen

015/11 Váiddaorgána ásaheapmi doarjjaáššiid várás:
Áššejodiheaddji: Mathis N. Eira
Suoivaáššjodiheaddji: Inga Lill Sundset

Gažaldat sámédiggeráddái/dievasčoanikkiinjohtinangoddat

Áigemearri buktit gažaldagaid Sámédiggeráddái lea dii 09.00.00 uosttaš beaivvi.

Álvsággan 11, 50, N-9730 Kásiáhtta
Telefon +47 78 47 40 00
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Lávdegottis ledje gažaldagat sámediggeráđđái áššis 015/00.

Sámediggeráđi lahttu Vibeke Larsen vástidii gažaldagaid dii 13.35.

Lávdegottis ledje gažaldagat sámediggeráđđái áššis 010/11.

Sámediggeráđi lahttu Marianne Balto vástidii gažaldagaid dii 14.35.

Áigemearri buktit evttohusaid lei dii 09.00 nuppi beaivvi goappašiid áššuide.

Ávjuváргеaidnu 50, N-9730 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

Ávjuváргеaidnu 50, N-9730 Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

EKL 001/11: Evttohus 2011 eanadoallošiehtadallamiidda

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus:

Álgu

Sámediggi buktá evttohusaid stáhta ja eanadoalu ealáhusorganisašuvnnaid gaskasaš šiehtadallamiin. Dan láhkai sáhtta Sámediggi leat mielde váikkuheamen eanadoalu ovdáneami.

Mearkašumit

Lávdegotti unnitlohku, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahttu Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira ja Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) ja Sámeálbmotbellodaga (SÁB) lahttu Gunn-Britt Retter ja Johttisápmelaččaid listtu (JsL) lahttu Per A. Bævr ovdáiddeje čuovvovaš mearkašumi:

Sámedikki stáhtus eanadoallošiehtadallamiid ektui

Lávdegotti unnitlohku čujuha Sámedikki mearrádussii 2010 eanadoallošiehtadallamiin, ja gávnnaha dohkemeahttummin ahte Sámedikki rolla šiehtadallamiin ii nannejuvvo.

Sámediggi lea ožžon viiddiduvvon rolla iešguđet sámi fágasurggiin, ja konsultašuvdnašiehtadusas. Lávdegotti unnitlohku háliida oažžut vejolašvuoda váikkuhit dasa ahte eanadoalu rámmaeavttut sihkkarastojuvvojit ja nannejuvvojit, ja dan láhkai čuovvolit min geatnegasvuodaid ealáhussii, earret eará ealli sámi giliid várás.

Lávdegotti unnitlohku gáibida ahte eanadoallošiehtadusa šiehtadallaninstituhta ođasmahttojuvvo nu ahte dat reflektere álbmotrievttálaš ovdáneami. Sámediggi berre oažžut buot dieđuid ja beassat oassálastit buot dásiin mearrádusproseassas, galgá beassat addit miehtama go evttohuvojit doaibmabijut ja ekonomalaš rámmat dieđuid ovdalgihtii oažžuma vuodul ja ahte sin oainnut ja árvvoštallamat bohtet ovdan das mii biddjojuvvo ovdan eará departemeanttaide ja proposišuvnnas Stuorradiggái. Dat mearkkaša ahte Sámediggi ja Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta soabadit prosedyraid iešguđet proseassaid oktavuodas maid vuodul sohppojuvvo loahpaláš eanadoallošiehtadus.

Viidáseappot bivdá lávdegotti unnitlohku ahte maiddái eanadoallošiehtadallama šiehtadusinstituhta árvvoštallojuvvo, dás maiddái Sámedikki, Norgga boanddasearvvi, Norgga boanddaid- ja smávvadálolaččaid ja Stáhta gaskasaš šiehtadallamat.

Nu mo eanadoallošiehtadallamiid stuktuvra lea odne, de dat ii čuovo daid álbmotrievttálaš geatnegasvuodaid maid Norga lea váldán badjelasas sápmelaččaid ektui álgoálbmogin.

Ávjuvárgeaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Evttohusat

Lávdegotti eanetlohku, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeku (Bb) labttut Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker ja Skjalg Jensen, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) labttut Geir Tommy Pedersen ja Mathis Nilsen Eira, Norgga sámiid riikkasearvvi ja Sámeálbmotbellodaga (NSR/SjP) labttu Gunn-Britt Retter, Árjja labttu Olaf Eliassen, Jobttisápmelaččaid listtu (JsL) labttu Per A. Bøhr ja Nordkalottfolket labttu Toril Bakken Kåven ovdidedje čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 1

Čuokkis 2: Gánnáhahttivuohta

Lasáhus mainna čuokkis álgá.

Eanadoalu loahppameanut adnojuvvojit leat eanadoalloealáhusa fidnobargiid sisaboáđu loahppameannun. Vuodđoeaktun dasa ahte eanadoallu galgá ceavzit ja ovdánit, lea ahte gánnáhahttivuohta eanadoalus galgá sáhttit gilvvohallat eará fidnuiguin. Nu ii leat dál ja dat čuohcá ealáhussii dainna lágiin ahte čađat heaittihuvvojit doalut go rekrutteren ealáhussii lea váilevaš. Jus galgá leat beroštahtti ovdal álgit boandan go eará fidnuin, erenoamážit nuoraide, de galgá dat sin mielas leat gánnáhahtti. Dađibahábut leat sisaboahtoerohusat menddo stuorrát eanadoalu ja eará servodaga joavkkuid gaskkas.

Sámediggi oaivvilda ahte váldomihttomearri eanadollui ferte leat ahte sisaboáđut loktejuvvojit ollu vai boanda oazžu dakkár sisaboahtoovuodu (ja astoáiggi), mii dávista bargohivvodahkii. Ferte uhcidit dan stuorra sisaboahtoerohusa mii lea eanadoalu ja eará joavkkuid gaskkas. Doaibmavuodu ferte nannet, erenoamážit uhcit doaluide, ferte šaddat vejolažžan doaibmat boandan dohkálaš sisaboáđuin dušše dainna sisaboáđuin mii boahá dálus. Dat geasuhivččii nuoraid ja livččii hui deatalaš dasa ahte rekrutteret nuoraid boandafidnui.

Čuokkis 5: Bajilčállaga "Stuorát mielkeearit doaluide main lea unnit earri go 120 000 lihttara" sadjái boahá "Mielkeearit"

Sihkkarastimin mánggabealat doallostruktuvrra fertejit unnimus doalut vuoruhuvvot mielkeeriid lassánemiin.

Čuokkis 6. Cealkaga " Gorudiid fievridangolut eai gal leat čuovvun gollolassáneami." sadjái boahá: Biergobuvttadeami sisaboahtoovdáneapmi ii leat čuvvon gorudiid fievrredeami gollolassáneami.

Čuokkis 8. Nággoeastadeaddji doaibmabijut

Rievdadus 8. čuoggás, boahá 1. cealkaga sadjái:

Šiehtadusbealit leat várren Šiehtadusbealit lávejit jahkásaččat várret 1,4 miljon ru nággoeastadeaddji doaibmabijuide 2011 eanadoallošiehtadusas doaibmabijuide eastadit nákkuid eanadoalu ja boazodoalu gaskkas. 2011 boazodoallošiehtadusas várrejuvvui 1,4 miljon ru. seamma doaibmabidjui. Bealit fertejit várret seamma stuorra supmi dán ortnegii.

Čuoggás 8 i 1. ja 2. teakstaoasis lea evttohus čuvgehusbarggu birra geardduhuvvon guktii. Danne evttohusa ahte:

Ávvuárgaigu 50, N-9730 Kárásjohka

Telefon +47 78 47 48 80

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

Čuokkis 8, 2. teakstaoassi, nubbi mañimus cealkasidjuvvo.

Viidáseappot sirdojuvvo 8. kapihttala mañimus cealkka, 1. teakstaoasis, gaskal cealkagiid čuvgehusbarggu birra, mii loahpahunvvo sániiguin: (...) "nággoeastadeaddji doaibmabijuin " ja álgá ná "Psykososiálalaš deaddu "(...).

Čuokkis 8, odđa 3. teakstaoassi:

Dál lea uhccán diehtu biologalaš diliid birra daid guovlluin gos sihke šibihat ja bohccot guhtot. Danne háliida Sámediggi eanet dieđuid ja dutkama guohtunmáles biotohpa ávkkástallama ektui. Dárbbahunvvo maid dá eanet diehtu mo dávdat njommot eallis eallái guohtuneatnamiin.

Čuokkis 8, ovddeš 3. teakstaoassi (odđa 4. teakstaoassi), odđa mañimus cealkka:

Eaktun lea ahte bealit soabadit.

Evttohus odđa 12 čuoggán. Dálveháгат gittiide ja šaddovaháгат

Eanadoalus leat guokte ortnega daid vaháigiid várás mat čuožžilit dálkkádagaid geažil - dálveháгат mat čatnasit dálveáigodahkii ja dálveháгат mat dálpáhunvet šaddoáigodagas. Gittiid vahátbuhtadusortnet ii leat heivehuvvon Romssa ja Finnmárkku fylkkaide. Hárvelohkosaš boanddat sáhttet rádjat šattuid eanet go oktii dálkkádaga geažil. Dáid guovlluin leat maid ollu láigoeatnamat, giettít leat biđgosis ja dávjá lea gittiid gaska guhkkí. Dákkár dilít buvttihit stuorra hástalusaid vaháigiid oktavuoda go gittiid fertе gilvit odđasis.

Romssa fylkkas lea 2010 šaddoáigodat leamaš erenoamáš. Dat čájeha ahte eanadoallu doaimmahuvvo árktalaš diliin mas sihke dálveháгат ja šaddovaháгат leat dálpáhunvan seamma jagi. Romssa boanddaidsearvvi logut čájehit ahte 289 eanadoalli leat ohcan buhtadusa dálveháigiid ovddas ja 500 eanadoalli šaddovaháigiid ovddas.

Dálveháigiid buhtadusortnegat doaibmagohtet easka dalle go eanet go 20 % eatnamiin leat divvojuvvon. Máksomearri lea dat seamma olles riikki. Jus galggaš buhtadit dan stuorra areáladárbbu ja dálkkádat diliid, de fertе iežasoassi vuoliduvvot 10 prosentii dálveháigiid ovddas Romssa ja Finnmárkku fylkkain.

Šaddovaháга iežasoassi lea 30 %. Seamma láhkai go dálveháigiid oktavuodas, de lea seamma proseantamearri olles riikki. Dat lea unohas sámi guovlluid eanadollui. Earret daid hástalusaid mat leat namuhuvvon ovddabealde, de ii sáhte eanadoalli davvin vuordit ahte sáhtta gilvit gietti dan jagi go vahát deaividii ja seammás sáhttit rádjat šattuid dan jagi obanassiige. Molssaeaktun lea juogo njuovvat šibihiid dahje oastit dálvefuodđara. Iežasoasi fertе unnidit 15 proseantan šaddovaháigiid oktavuodas sámi guovlluin.

Evttohus 2

Ovddádusbellodaga lahttu Aud Martinsen evttohii čuovvovačča:

Evttohus eanadoallošiehtadallamiidda

1. Sámediggi háliida ahte galgá láchčojuvvot eanadoalu ovddideapmái olles Norggas. Eaktun dasa lea friddjaset eanadoallu mii addá ovttasas áigodii buohter buvttaduvvon vejolašvuoda daid rámmaid siskkoabealde maid márkan, iežasberoštusáhtet, fíeaktu, 47 38 47 40 Rá. Boanddat galget adnojuvvot iehčanas ealáhusdoallin seamma dásis go eará ealáhusáhtet. Sámediggi lea stuorra luohhtámuš Norgga boanddaid návccaide ieža sáhttit mearridit maid ja mo sii galget buvttadit vai sii sáhttet háhkat alcceseaset ja sin bearrašiidda dakkár sisaboadu máinna sii sáhttet birget.

Telefoani: +47 78 47 40 Rá
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

2. Sámediggi ávžžuha Eanandoallodepartemeantta láchčcit dilálašvuodaid dasa ahte dát viiddes muddemat eanadoalus loahpahunvojit, ja juohke okta ealáhusdoalli eanadoalus oazžu vejolašvuoda heivehit ieas ođđa dillái ja márkaniid nu ahte sii eai dárbbas nu ollu almmolaš doarjagiid.

3. Sámediggi háliida ahte Norggas galgá leat šláddjás šaddo- ja elliidgeardi. Berre geahččalit várjalit geatke-, guovža- ja albbasmáddodaga. Dan hálddašeapmi ferte dahkkojuvvot báikkálaččat doppe gos lea máhtolašvuolta árvvoštallat dilli, ja danne ferte heaittihit vuoruhuvvon boraspireavádagaid. Heahtegádjunvuoigatvuhtii berre maid gullat beana maid boraspire falleha njuolggá. Dan lassin ferte heahtegádjunvuoigatvuolta gustot go boraspiret bohtet gittiide ja daid ii sáhte ádjit eret, ja ahte berre bidjat seamma dulkoma vuodđun go geavaha heahtegádjunvuoigatvuoda guovžža ektui, go eará boraspireid ektui.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi/dievasčoahkkinjodihangotti árvalusevttohusa.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusevttohusa.

EKL 002/11: Váiddaorgána ásaheapmi doarjjaáššiid várás

Ealáhus- ja kulturlávdegotti árvalus:

Álgu

Sámedikki dievasčoahkkin mearridii áššis 49/10 heaittihit sámedikki doarjjastivrra jahkemolsuma 2011/12 rájes. Doarjjaáššiid meannudeapmi sirdojuvvo dalle sámediggeráđđái. Sámedikki dievasčoahkkin ferte dalle áššis 15/11 ásahtit váiddaorgána doarjjaáššiid várás.

Ávjuvárgaaidnu 50, N-9730 Kárásjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

sámediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Evttohusat

Lávdegotti eanetlohku, Bargiidbellodaga sámediggejoavkkeku (Bb) lahttu Knut Store, Inga-Lill Sundset, Heidi Persdatter Greiner Haaker ja Skjalg Jensen, Arja lahttu Olaf Eliassen ja Nordkalottfolket lahttu Toril Bakken Kåven ovdidedje čuovvovaš evttohusa:

Evttohus 1

3. teakstaoassi, maŋimus cealkka, sihko: "ja buorre čállindáidu."

Lávdegotti unnitlobku, Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) lahttu Geir Tommy Pedersen, Mathis Nilsen Eira ja Norgga sámiid riikkasearvvi (NSR) ja Sámeálbmotbellodaga (SáB) lahttu Gunn-Britt Retter ja Johttisápmelaččaid listtu (JsL) lahttu Per A. Bøhr evttohii čuovvovačča:

Evttohus 2

Váiddaorgána ásaheapmi doarjjaáššiid várás

Ođđa 3. teakstaoassin:

Sámedikki váiddaorgánas doarjjaáššiid várás leat vihtta olbmo geaid Sámediggi lea válljen Sámedikki áirasiid gaskkas.

Nubbi maŋimus teakstaoassi rievdaduvvo dánin:

Hálddahaslaš resurssat mat čatnasit Sámedikki váiddaorgánii doarjjaáššiid várás dievasčoahkin bargoveaga vuollásažžan vai dat sirrejuvvojit eret muđui dan hálddahasas mii lea čadnojuvvon sámediggeráđđái. Dievasčoahkin bargoveaga ossodatdirektevrras lea bargiidovddasvástádus hálddahaslaš resurssas mii lea čadnojuvvon váiddaorgánii. Deatalaš gealbosuorgin leat juridihkalaš gelbbolašvuohta, sámi giella ja kulturmáhttu, dovdat bures sámi ealáhusaid ja servodatdiliid. Dárbbu mielde galgá sáhttit viežžat veahki olggobealde árvoštallat áššiid.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovačča:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđii árvalusevttohusa.

Ávjuvárgaaidnu 50, N-9730 Kárášjohka

Telefon +47 78 47 40 00

Telefaks +47 78 47 40 90

samediggi@samediggi.no

www.samediggi.no

Vuolláičállit leat lohkan čoahkkinbeavdegirjji ja leat gávnnanan ahte čoahkkingirjái fievrriduovvon mearrádusat leat nu mo Ealáhus- ja kulturlávdegoddi lea mearridan.

Karášjohka, 24.02.11

Ealáhus- ja kulturlávdegoddi

Toril B. Kâven
lávdegotti jođiheaddji

Olaf Eliassen
áššejođiheaddji

Mathis N. Eira
áššejođiheaddji